

W I A D O M O S C I W A R S Z A W S K I E

W SOBOTĘ DNIA 18. KWIETNIA ROKU 1767.

Z Warszawy d. 18. Kwietnia. Żył, przy asystencyi Państwa
Dnia onegdajszego. Król Jmć zgromadzonego.
P. N. M. z Państwem tu przyto Nazajtrz J. K. Mć P. N. M.
mnym w Kollegiacie tutejszey znova był przytomny zwyczaj-
słuchał Mszy S. przez Jmci X. nemu w Kollegiacie nabożeństwu,
Kierskiego Suffragana Poznań- a po południu w asystencyi li-
skiego śpiewaney, i Kazania mia- cznego Państwa obchodził Groby.
nego przez X Redera Soc. JESU. Jmć P. Woronicz Regiment-
Kaznodzieię teyże Kollegaty. tarz Partyi Ukrainśkiey poze-
Potym przystępował z przykla- gnawszy Króla Jmci w przeszłym
dnym nabożeństwem do Kommu- tygodniu oddali się ztąd, dokąd
nii Świętey. Powróciwszy do dnia za onegdajszego nadechłał
Zamku, dnawstn ubogim nogi Jmć P. Potocki Starosta Sniatyń-
un ywał, a potym do stołu im Ru- ki.

Z Liworny d. 25. Marca.

Pan *Dick* Konful Angielski wyszedł ztąd wczora do *Mar sylii*, z kąd popłynie do Londynu. Wiadomości, któreśmy byli pierwcy odebrali o dobyciu Fortecy *Kaprani* nie zgadzają się z późniejszymi nowinami, które odebraliśmy teraz, że ta Forteca żwawie się broni, a okręty Genuenckie krążą około brzegów dla przeszkodzenia dania pomocy Korfikanom.

Z Florencyi d. 28. Marca.

W. Xiążę uczynił nowe rozporządzenie na żebraków, aby żaden jałmużny nieprosił osobiście, lecz w każdej parafii, ma być wystawiona karbona, którą Pleban ma dwa razy na Miesiąc do każdego domu i sklepu Kupieckiego posyłać. Pieniądze ztąd zebrane będą oddane Kongregacyi S. Jana, która rozdzieli na ubogie według potrzeby każdego. Zdrowszym zaś będzie naznaczała różne roboty. Margrabia *d' Albizzi* posyłany do Rzymu i do Neapolu z doniesieniem o szczęśliwym rozwiązaniu Xiężny powrócił do Florencyi. Przyniósł dla Xiężny Jeymci podarunki od Oycy S. Koronkę Agatową z Medalem złotym pięknym, a od Króla obu

Sycylii tabakierę złotą dyamentami sadzoną z portretem Xiężny.

Z Londynu d. 24. Marca.

Temi dniami z różnych Dworów przybiegli tu Kuryerowie, między którymi był ieden z *Berlinu* w sprawie wielkiej wagi, o której nie jeszcze nie wiemy. Pan *Mello de Castro* Minister Portugalski miał umowę długą z *Hrabią de Chatham*, z kąd się pokazuje, że on naszym jest pierwszym Ministrem. Mówią tu głośno o wojnie bliskiej między Anglią i Portugallią, do której mowy powód dali Kupcy Angielscy wynoszący się z *Luzytanii*. Prawda, iż Portugalski pierwszy Minister surowie się obchodzi z Anglikami, prawda też, że Posel nasz Pan *Littleton* do Lizbony naznaczony niechce tam wyieżdżać; wszakże ztąd wiedzący o stanie Portugallii nie może wnosić o wojnie. Tym czasem handel nasz znacznie w owym Kraiu upadł, ponieważ zaczęli sami Portugalczycy nie które manufaktury robić. Kupcy z Portugallią handel wiodący mają zgromadzić się i ułożyć karg, które podadzą *Hrabi de Chatham*. Lord *Clive* na 700 mil od Gangesu w głąb Azji drogi odprawił aż do *Delhy* Rezydencyi W. Mo-

gola, gdzie był przyięty z największemi honorami. Towarzystwo Kupieckie Indyjskie myśli o nadgodzie dla niego. Chce mu dać Xięstwo w *Indo-*
stanie na dzieścić lat.

Z Hamburka d. 28. Marca.

Z Elektorstwa Hannowerkiego mamy, że Regencya tamieczna różne rozporządzenia uczyniła zmierzające do zaludnienia Kraiu i pomnożenia rolnictwa, między innymi postanowiła rozdać grunta odłogiem leżące tym, którzyby je wyrabiać chcieli, przydać pieniądze na zapomnienie się, i utrzymanie gospodarstwa.

Z Berny d. 30. Marca. Dnia 21 tego miesiąca było zgromadzone Towarzystwo Ekonomiczne na postawienie nadgod i pytań na przyszły rok, iako i nadrodanie za terazniejszy. Pierwsza nadgroda za pismo o cenie pomierney zboża pożyteczney równie Rolnikowi iako i kupującym, przysędzona jest Pana *Pagan*. Druga za pismo zachęcające do kopania minerałów dana jest Panu *Grouner*. Z okoliczności tych dwóch pism pięknie uczynił uwagi jeden z Towarzystów: Co bogatszym Kray czyni, czy dostatek potrzeb i wy-

god w Kraiu rodzących się, czyli wielość pieniędzy. Za pieniądze dostajemy potrzeb, i wygod na żywność odmieniając się pieniądzem. Wielość pieniędzy bez dostatku zboża sprawia drogosc i głód; dostatek wszystkiego bez pieniędzy czyni życie spokojne i szczęśliwe. Mniej przed kilkaset lat, nim minerały Amerykańskie otworzone były, Europa miała kruszców, a taniej wszystko kupowała. Pomnożenie złota powiększyło cenę Towarów, nie wiem jeśli szczęśliwzemi uczyniła Europejczyków: jeśli im umniejszyło pracy, i życie barziej ośłodziło. Na ten rok wydane są pytania, pierwsze: iak mają być rozporządzone manufaktury albo rękodziela, aby nie były szkodliwe lecz pożyteczne naszemu Kraiowi. Drugie, iak sposób wyrabiania ziemi Niemiecki, pomiędzy Szwaycarów może być wprowadzony? Na przyszły rok podane są także dwa pytania, iedne, iaki jest najlepszy sposób wynalezienia źródła słodkiej wody i nayławniejszy do iey dobywania. Drugie, iak mają być naypożyteczniejsze kominki i piece zrobione, aby najmniej potrzebowały drewna.

Wypis listu z Moskwy d. 2. Mar.

ca. Imperatorowa Jeymć stanęła w tuteyłym Mieście dnia 24 przelżego miesiąca z całym Dworem wczerstwym zdrowin przy ogłosie armat z walów Miasta i dzwonów wszystkich, iako też i przy wesółych okrzykach licznego ludu. Zaraz prosto udała się do Kościoła Katedralnego, zkąd po nabożeństwie odprowadzona była do Pałacu. Tego dnia żadnemu audyencyi nie dała dla sfatygowania się w podróży; na zaiutrz rano odbierała od Panów i Szlachty przywitania, po południu zaś reżdziła w karecie oglądać przednieysze ulice Miasta. Dnia 27 Wielki Xiążę tuż przyjechał. Dnia 1 tego miesiąca po nabożeństwie odbierał powiniszowania od Ministrów Cudzoziemskich.

DONIESIENIE

Jmć P. Hrabia Tyżkiewicz Ciwun Gondyński otrzymał z łaski Nayłasnieszego Pana Przywilej na tygodniowy Jarmark w Dobrach swoich Dziedzicznych w Miasteczku Śrzedniku, od pierwszego dnia 5 Stanisława Biskupa Krakowskiego dnia 8 Maia przypadającego, per Oct. v. m trwający, na który przybędą ze wszelkimi towarami Kupcy z Królewca, i z innych Miast Pru-

skich [Cena Królewiecką przedawać mają] iako też z Rygi futra i inne towary, tudzież z końmi, tak z Prus, iako też postronni zgromadzą się.

Xiążęca Wurtemberska Oleśnicka Komora teraz Burghrbski Urząd cytuje tym listem edictaliter od trzydziestu już lat wyszłego z Krau rodem z Juliusburg a według listu pisanego w R. 1742 z Petersburga służbę mającego przy Regimencie Saliańskim piechoty Rejsyjskiej Regimentowego Falczera imieniem Jana G. ttrida Durre; a iesliby on już nie żył, tedy iego potomstwo, albo pokrewieństwo i tych wszystkich, którzy ex quocu q; capite wysła kiedy miał odezwać do iego majątku na dzień 30 Marca, 27 Kwietnia, i 25 Maia tego roku aby przed sąd pomieniony, a to peremptorie na termin ośiątni, stawili się dla prawnego odebrania dziedzictwa. Jesli zaś omieszkaż teraznieyszey cytacyi, niech wiedzą, iż według Kraiowych tuteyszych uślew za umarłych będą poczytani i ich częśćka dziedziczna, iesliby żaden z nich gruntowney odezwy nie miał, będzie naybliższemu powinowatemu oddana.

Xiążęca Wertenberska Oleśnicka Komora
Lautyeller.

S U P L E M E N T

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH

W SOBOTĘ DNIA 18. KWIETNIA ROKU 1767.

Z Carogrodu d. 3. Marca. Wszelkie jest podobieństwo, że ugoda, która przed niejakim czasem miała być uczyniona z Georgianami podlega słusznej wątpliwości. Nie teraz wprawdzie nie słyszemy, ani o owym narodzie, ani o Herakliusz, nie można jednak wnosić, że tym samym albo pod jarzmem sa Otto-mańskim, albo nie o sobie nie myślą. Znowu w tutejszym miejscu mieliśmy trzęsienie ziemi. Rozbojnicy na Arcypelagu się ukazują, jeden Francuzki okręt zabrali w Porcie *Sto Nicolo*. Albańczykowie i Grecowie tego haniebnego życia chwycili się.

Z Neapolu d. 23. Marca. Mówią tu, że Hrabia *di S. Stephano* w krótko wyjedzie do Wiednia dla ułożenia Traktatów Małżeńskich między naszym Królem Jmcią, i Arcy-Xieźniczką Austryacką.

Z Genui d. 24. Marca. Przed kilką dniami mówiono tu, że Kortykanie układali ugodę z Rzecząpospolitą Tunetańską; o której Król Jmć Sardyński powziawszy wiadomość kazał im oznajmować, iż pilnie ich przestrzega, aby w żadne związki z pomienioną Rzecząpospolitą niewchodzili, gdyż on sam ze wszystkimi Panami Włoskimi musi być temu na przeszkodzie. Wnosimy ztąd za rzecz pewną, że *Paoli* przestanie wszelkich takowych negocjacyi szkodliwych wszystkim Państwu Włoskim.

Od Włoskich granic d. 24. Marca. Król Jmć Sardyński mianował Hrabie *des Hayes* Wicerejem Sardynii. Hrabia *de Viri*

pierwszy Minister pomienionego Króla z wielkim żalem Dwó-
ru umarł. Syn Jego ma przyjechać z Londynu, gdzie jest
Ministrem, dla rozporządzenia dziedzictwa swego. Rzeczpo-
spolita Wenecka postanowiła aby nie inaczej summy pieniężne
były pożyczane tylko z Prowizyą od 4 do 3 od sta. Dla tych zaś
Kredytorów, którzyby z tego rozporządzenia nie byli konten-
ci, odłożyła 200,000 Czerwonych Złoty ch. Dom *Orfinich* wy-
dał deklaracyą, przez którą pokazuje, że nie które lenne do-
bra niesłusznym sposobem są oddalone od Familii. Włochy ca-
łe teraz należą się opatrzone w zboże. Od dwuśmiu mie-
sięcy przystawiono z Cudzych Kraiów do *Liorny* 800,000 wo-
rów zboża. Dwór Florencki 4,000 ubogich ludzi obrócił do
sypania drogi dawniey zaczętey z *Toskani* do *Modeny*. W
Parmie Xiążę Jmé tamieczny ustanowił Kommissyą budowniczą,
która moc zupełną ma Domy, studnie, kanały rozrzuścić kazać
i nowe wystawować, ażeby Miasto naylepszą i naypię-
knieyszą miało proporcją. Zamysła także kazać drogę iypać
od *Parmy* do *Genui* i rozszerzyć Pałac swóy do czego kilka
Domów i Klasztorów zrzuconych będzie. Także Theatrum
wielkie wystawić. Minister Parmeński Margrabia *de Felino*
ma na to bez uciemiężenia poddanych koszt obmyślić.

Z Londynu d. 23. Marca. Z różnych mieyć nam oznay-
mują o wielkim trzęsieniu ziemi przypadłym na dzień 7 prze-
szłego miesiąca. Na Wyspie *Scio* Kościół Grecki z 40 Domami
zapadł, i cała wyspa tak była wzruszona, iż zniszczenia iey oba-
wiano się. Za rzecz pewną tu mówią, że nasz Dwór razem
z Wersalskim podał Genueńczykom propozycyą, aby Korfy-
kanów w wolności zostawili przestając na płacy małej od nich;
lecz Rzeczpospolita odrzuciła tę radę. Anglia teraz stara się,
ażeby Francuzi cale opuścili Korfukę. Dnia 19 najeżto 30 o-
krętów przewozowych dla zawiezienia woyska do Ameryki.
Towarzystwo Kupieckie Indyjskie otrzymało pozwolenie ia-
wnie zaciągać żołnierzy, aby tajemnie więcej nad potrzebę
ludzi nie wyprowadzało z Kraiu.

Z Londynu d. 24. Marca. Towarzystwo Kupieckie Indyi-

skie różstrząsało na zaślądaniu swym powszechnym dwie propozycye. 1. Aby Kapitał był pomnożony dwuina millionami pod podpisem 250 od sta, 2. aby wypłaciło Regencyi 800 tysięcy Funtów Szterlingów za co Przywileje na 50 lat będą potwierdzone. Także aby ustanowiło podział po 14 od sta, a resztę zysku ustąpiło skarbowi. Obie propozycye odesłane są iedna do Dozorców handlu, a druga do Kommissyi Skarbowey do uważania.

Z Leydy d. 27. Marca. W Manifestie Rady powłzechney i naywiększey Wyspu Korsyki uczyniona była wzmianka o warunkach do ugody od Korsykanów podanych, które krótko tu kładziemy. Między innymi warunkami naypierwizy jest potwierdzony przyśięgą w R. 1761 w *Casınca*, a ten jest następujący, że żaden z Korsykanów nie może słuchać o ugodzie z Genueńczykami, ażby oni naprzed postanowili zostawić przy wolności Wysp i w niepodległości Regencyi Genueńskiej, nad to ustąpili resztę *Miat* i *Fortec*, które na Korsyce trzymają. Wzajem Korsykanie obiecują ochraniać honoru i pożytków Rzeczypospolitey.

Z Strasburka d. 30. Marca. Wiele we wszystkich przykład może. Zamyśli naypożyteczniejszy albo w samych głowach, albo w samych Księgach zostają, jeśli nie wezmą wykonania od odwagi. Dwadzieścia pięć lat już minęło, iako myśłono o bezpieczeństwie wnętrzey tuteyszego Miasta przez oświecenie latarniami w nocy ulic Jego. Nie tak koszt na to potrzebny, iako różne lekkie przeszkody zakładały tamę żądzom powszechnym Obywatelów. Aż tego roku pierwszy z Regencyi naszej namówiłz kilku Mieszczan do oświecenia faciat swoich kamienie, sam zaczął wykonywać to przedsięwzięcie. Czym drudzy pobudzeni wszystkie ulicy porządami latarniami równie ozdobili, iako i oświecili.

Z Wiednia d. 1. Kwietnia Onegday wszczął się pożar w wozowni Palacu S. Marka leżącym na przedmieściu tuteyszego Miasta, lecz szczęśliwie przytłumiono ogień. Sama tylko iedna wozownia zgorzała z kilką wozów mniej kosztownych.

Cesarz Jmć na sam początek pożaru przybiegł na ratunek. Baron *de Berclaingen* Kanonik Katedralny *Spiski* mając moc zupełną od Xiążęcia Biskupa *Hildesheimskiego* odebrał dzisiaj Inweſtyturę na pomienione Xięstwo z obrządkami zwyczajnemi. Wczora Cesarz Jmć wziąłwzy pozwolenie zupełne od Cesarzowy Królowy Matki św. piey iako Królowy Czeskiej dał Panu Krzyśtofowi *de Robboom* Konſyliarzowi i Poſłowi Xiążęcia *de Saxe Gotha* Inweſtyturę na dzierżawę *Saalfeld* lenną Królestwa Czeskiego, w przyton ności Urzędników pomienionego Królestwa, przyzwanych tu na ten koniec. Karól *de Robboom* Syn przerweczonego reprezentował pod czas tego Aktu Xiążąt *de Saxe Weimar* i *Eisenach* wſpół mających Inweſtyturę na też lenne dobra.

Z *Wieżania* d. 3. Kwietnia. Dnia 22 przeſzłego mieſiaca uczynili zwyczajną przyſięgę Hrabiowie *de Calamberg* i *Palassa de Gyamarthi* iako Konſyliarze Cesarſkiej Rady tajemney. Cesarzowa Królowa Jeyoć radała tytuł Szlachectwa dwum Bankierom Amſterdamſkim zawdzięczać im za uczynione przyſługi Dworowi ſwemu, których udarowała też złotemi tabakierami i medalami na pamiątkę ich wyneſienia b. temi.

Z *Hamburka* d. 3. Kwietnia. Liſty z Sztokholmu donoſzą, że Kommiſſya od Senatu wyznaczona na uſt. nowienie ceny towarom i żywnoſciom trzy razy już zaſiadała, i do tych czas nie ieſzcze nieuſt. nowiła. Mówią, że te trzy zaſiadania na tym ſpełzły, iż Kommiſarzom przełożono niepodobieństwo przedſiewzięcia. Jakoż do rozporządzenia pomienioney ceny potrzeba weyrzeć w reſktra Kupców, co nie może być zgodzić z wolnoſcią, której handel potrzebuie, ani z ſekretem, który każdy Obywatel, a oſobliwie w Kraju wolnym powinien względem ſwoich ſpraw i przemyſłu zachować. Ztąd podobno Kommiſſya ta Ekonomiczna przeſtanie na uczynieniu zwyczajnego porządku względem przedaży kralowych tylko produktów. Nie można być podziwiać umnieyſzenia ceny na inſze towary tylko przez cyrkulacyą albo rozchód pieniędzy i poufałości powizechney.